

काय छापायचे

- **एकदाच, तुमच्यासाठी:** run.pdf, 1 पान. सत्र चालवताना ते हातात ठेवा.
- **प्रत्येक मुलीसाठी एक प्रत:** sheets.pdf, 3 पाने. पान अ आणि पान ब. म्हणजे प्रत्येक मुलीसाठी 2 पाने. पान क ऐच्छिक आहे.
- **हे छापायची गरज नाही:** या मार्गदर्शिकेतील पाने 5 ते 7, उत्तरे. त्याशिवायही सत्र चालते.

मार्गदर्शिका, आवाजांची शिकार

गट 4 ते 30 · शाश्वत विकास ध्येये 4, 5 · मराठी आवृत्ती · प्रकाशित · AI translation from English master, Machine translation; English master by Nameet Potnis

या आवृत्तीविषयी. ही आवृत्ती इंग्रजी संचातून कृत्रिम बुद्धिमत्तेने अनुवादित केली आहे. यात चुका असू शकतात. काही दुरुस्त करायचे असेल किंवा वेगळ्या शब्दांत सांगायचे असेल तर hello@potnis.org वर लिहा — आम्ही ती सुधारून देऊ.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

खोलीत जाण्यापूर्वी

- **अक्षरांची नावे नव्हे, आवाज म्हणा:** "म्म" आणि "स्स", "म-कार" किंवा "स-कार" नाही.
- पान ब चे आठ शब्द आणि त्यांची उत्तरे सत्राच्या पानावर आहेत. ओळी मोठ्याने वाचताना ते हातात ठेवा.
- पान क फक्त 60 मिनिटांच्या सत्रासाठी. 30 किंवा 45 मिनिटांसाठी पान अ आणि पान ब छापा.
- खोलीतल्या शिकारीआधी सांगा की काय उचलायचे नाही: कचऱ्यातले काही नाही, टोकदार, गरम किंवा विजेचे काही नाही.

हे घरी एकदाच वाचा. खोलीत तुम्हाला फक्त सत्राचे पान लागते. इथे "तुम्ही" म्हटले आहे, तिथे सत्र चालवणारी कोणीही अभिप्रेत आहे: वर्ग घेणारी ताई, स्वयंसेविका किंवा मोठी बहीण.

संबोधनाविषयी. मराठीत क्रियापद लिंगानुसार बदलते, आणि ही मार्गदर्शिका सत्र चालवणारीला स्त्रीलिंगी संबोधते, कारण ही सत्रे चालवणाऱ्या बहुतेक स्त्रिया आणि मुली आहेत. पुरुषानेही हे सत्र संपूर्णपणे चालवता येते: सगळ्या सूचना जशाच्या तशा त्याच्यासाठीही आहेत.

ही कोणासाठी

- **4 ते 7 वर्षांच्या मुलींसाठी.** बोललेले शब्द आणि अक्षरे यांची सांगड घालायला ज्या नुकत्याच सुरुवात करत आहेत.
- **वाचन आणि लेखन.**
- **गटाचा आकार.** 4 ते 30 मुली.
- **एकाच खोलीत वेगवेगळे स्तर.** हे ऐकण्याचे काम आहे, त्यामुळे यातून कोणीच बाहेर पडत नाही. अजून एकही शब्द वाचता न येणारी मुलगी संपूर्ण सत्र करते: प्रत्येक शब्द तुम्ही मोठ्याने म्हणता आणि ती हाताची खूण, चौकटीवरची खूण किंवा चित्र यांनी

उत्तर देते. जिला आधीच वाचता येते ती शब्द शोधणारी होते — तिचे काम गटासाठी अवघड शब्द आणणे आहे, सगळ्यांच्या आधी उत्तर देणे नाही. कृती एकच, आत शिरायचे दोन दरवाजे.

काय लागेल

- प्रत्येक मुलीसाठी एक पान, किंवा तिने दोन रकान्यांत आखलेला कोरा कागद
- प्रत्येक मुलीसाठी एक पेन्सिल, किंवा दोघींत एक
- **फुकट आणि ऐच्छिक:** दोन अक्षरे लिहिण्यासाठी फळा किंवा भिंतीवरची जागा, आणि बोट दाखवण्यासाठी खोलीत आधीच असलेल्या वस्तू
- इथले काहीही विकत घ्यावे लागत नाही.

सत्राचा आकार असा का

आवाज, अक्षरांची नावे कधीच नाहीत. म चा आवाज गुणगुण आहे, "म्म". स चा आवाज फुत्कार आहे, "स्स". अक्षराला नाव असते आणि आवाजही, आणि आज फक्त आवाज हेच काम आहे. तुम्ही एकदा जरी "म-कार" म्हणालात, तरी उरलेला तास तेच परत ऐकायला मिळेल.

दोन्ही आवाज मुद्दाम एकमेकांपासून लांब आहेत. म आणि स तोंडात पूर्णपणे वेगळे वाटतात. ब आणि भ यांत गोंधळणारी मुलगी नीटच ऐकते आहे आणि खरोखर अवघड फरकाला भिडते आहे; म्हणूनच अशा जोड्या नंतर येतात.

सगळ्या जणी एकाच क्षणी खूण करतात. तुम्ही तीन मोजल्यावर प्रत्येक उत्तर एकदम समोर येते, त्यामुळे कोणीच शेजारणीचा हात वाचत नाही आणि कोणीच कोणाला हरवत नाही. तीच उत्तरे तुमच्यासाठी काहीतरी किमतीची ठरतात.

शब्द हे फक्त वाहक आहेत. तुमच्या गटात वापरला जात नसलेला कोणताही शब्द बदलून, तोच पहिला आवाज असलेला रोजचा स्थानिक शब्द घ्या. धडा आवाजाचा आहे.

खूण करण्याआधी ऐकणे येते. पान ब तुम्ही ओळीमागून ओळ, सगळ्यात हळू मुलीच्या वेगाने मोठ्याने वाचता. ज्यांना वाचता येते त्यांना सांगा की तुम्ही शब्द म्हणेपर्यंत पेन्सिल खाली ठेवावी, म्हणजे कोणी पुढे पळणार नाही.

हळू विचारलेला प्रश्न हीच खरी तपासणी. "तू काय काढलेस? तो कोणत्या आवाजाने सुरू होतो?" हे एकटीला विचारणे खुणांच्या रकान्यापेक्षा कितीतरी जास्त सांगते, कारण खूण ही अंदाजही असू शकते आणि उतरवलेलीही.

सातवी आणि आठवी ओळ सरावात कधीच घेतलेली नाही. ते मुद्दाम आहे. मुली खरोखर ऐकत आहेत की खोलीतला साचा पाळत आहेत, हे त्या ओळी दाखवतात.

सगळ्यांना सामावून घेताना

अजून वाचता न येणारी मुलगी. हे सत्र तिच्याभोवतीच बांधले आहे. प्रत्येक सूचना बोलून सांगितली जाते, पानावरचा प्रत्येक शब्द तुम्ही मोठ्याने वाचता, आणि उत्तरे लिहिण्याऐवजी खुणा आणि चित्रे आहेत. ती इथे मागे नाही, ती तेच काम करते आहे. चित्राखाली अक्षर लिहिता येत नसेल तर ती ते फळ्यावरून उतरवते किंवा कोरे ठेवून तुम्हाला आवाज सांगते. सत्राच्या शेवटी तिच्या हातात तिचेच पान असते, त्यावर तिचीच दोन चित्रे.

उशिरा येणारी मुलगी. आधीच काम करत असलेल्या कोणाच्या तरी शेजारी तिला बसवा आणि गट जिथे पोहोचला आहे त्या ओळीपासून तिला पान द्या. तिला काम एका वाक्यात सांगा: "आपण शब्दांच्या सुरुवातीला म्म आणि स्स ऐकतो आहोत." तिला आधीच्या ओळी लागत नाहीत आणि ती मागे नाही. गट पुन्हा सुरू करू नका, आणि ती कुठे होती हे सगळ्यांसमोर विचारू नका.

खोलीत मुलगे असतील तर. मुलगे तीच कृती आणि तीच पाने करतात. सत्र मुलींवर केंद्रित राहते ते कोणाचे ऐकले जाते यावर: खुणांची फेरी आणि समारोपाची फेरी पाहा, आणि तेच काही आवाज सत्र वाहून नेत असतील तर तीन मोजण्याची पद्धत वापरा, म्हणजे प्रत्येक उत्तर एकाच क्षणी येईल; मग क्रमाने फेरी घ्या, म्हणजे पाळी जिंकून मिळवावी लागणार नाही. खोलीतल्या शिकारीत आधी मुलींना विचारा.

काही बिघडले तर

गट आवाजाऐवजी अक्षरांची नावे सांगतो. एक मुलगी "म्म" ऐवजी "म-कार" म्हणते आणि अख्खा गट तिच्या मागे जातो. उरलेल्या सत्रात तुम्ही स्वतः अक्षरांची नावे वापरणे थांबवा. फळ्यावरच्या अक्षराकडे बोट दाखवा आणि फक्त त्याचा आवाज म्हणा. गटाला एकदाच सांगा: "अक्षराला नाव असते आणि आवाजही. आज आपल्याला फक्त आवाज हवा." मग दोन सोपे शब्द पुन्हा करा. अक्षरांची नावे चुकीची नाहीत, ती फक्त आजचे काम नाहीत.

सगळ्या जणी सगळ्यात वेगवान मुलीची नक्कल करतात. हात लाटेसारखे वर येतात आणि कोणी काय ऐकले हे तुम्हाला कळत नाही. तीन मोजण्याच्या पद्धतीवर जा, म्हणजे प्रत्येक खूण एकाच क्षणी येईल; मग त्या चित्र काढत असताना दोघी-तिघींना एकेकटीला हळू विचारा. तरीही कळत नसेल, तेच तुमचे उत्तर आहे: नवी जोडी घेण्याआधी हेच दोन आवाज पुढच्या वेळी पुन्हा चालवा. एकच आवाजाची जोडी पुन्हा घेणे हा नेहमीचा सराव आहे, मागे जाणे नव्हे.

हिच्यात बदल कसे करावे

- तोच पहिला आवाज असलेला रोजचा स्थानिक शब्द कोणत्याही शब्दाच्या जागी घ्या. पान ब वर म चे चार आणि स चे चार शब्दच ठेवा.
- जोडाक्षराने सुरू होणारे शब्द टाळा (क्षण, ज्ञान, स्त्री, प्रकाश, त्रास, स्वच्छ), कारण तिथे पहिला आवाज एकटा काढता येत नाही आणि दोन्ही उत्तरे समर्थनीय ठरतात. महाप्राण आणि अल्पप्राण एकाच जोडीत घालू नका.
- खोली रिकामी असेल तर नावांत शिकार करा: "कोणाचे नाव म्म ने सुरू होते?" फक्त स्वतःहून नाव देणाऱ्या मुलींची नावे वापरा.
- दुसऱ्या दिवशी नवी जोडी निवडताना दोन्ही आवाज एकमेकांपासून लांब ठेवा. म आणि स, ब आणि त, फ आणि क, ल आणि प. गट पक्का होईपर्यंत ब आणि भ, स आणि श, किंवा म आणि न अशा जोड्या लावू नका.

कमी किंवा जास्त वेळेत

30 मिनिटे. 0 ते 4 आवाजांचे कडे, 4 ते 11 दोन आवाज दोन खुणा, 11 ते 16 आवाजांची शिकार, 16 ते 26 कागदावर खूण, 26 ते 30 समारोप. खोलीत फक्त पान ब होते, त्यामुळे पान अ चित्राविना घरी जाते आणि चित्र हातचे जाते — आणि मुलगी तुमचाच शब्द परत सांगते की स्वतःचा शब्द शोधते, हे चित्रातच दिसत असते.

45 मिनिटे. सत्राच्या पानावरचे घड्याळ.

60 मिनिटे. 0 ते 5 आवाजांचे कडे, 5 ते 15 दोन आवाज दोन खुणा, 15 ते 25 आवाजांची शिकार, 25 ते 40 कागदावर खूण, 40 ते 60 दुसरी आवाजांची जोडी आणि समारोप. शेवटच्या टप्प्यात खुणा, शिकार आणि कागदावरची खूण हे सगळे ब आणि त घेऊन पान क वर पुन्हा चालवा: बदक, ताट, बाग, तारा, बाटली, तेल, बकरी, तळे. लहान वयाचा गट एका सत्रात दोन जोड्यांपेक्षा जास्त पेलत नाही.

सत्र सुरक्षित ठेवताना

मुली खोलीत शिकार करणार आहेत, म्हणून सुरु करण्याआधीच काय उचलायचे नाही ते सांगा. कचऱ्यातले काही नाही, टोकदार काही नाही, गरम काही नाही, विजेच्या बटणातले किंवा तारेतले काही नाही. सापडलेली वस्तू त्या स्वतः उंच धरण्याऐवजी तुमच्याकडे आणतात, आणि खोलीने पाहण्याआधी तुम्ही ती पाहता. तोंडात काहीही जाता कामा नये. काहीही वाटून देण्याआधी ते मुलीच्या तोंडात बसणार नाही याची खात्री करा: अंगठा आणि तर्जनीच्या वेढ्यात ते बसत असेल तर या खोलीसाठी ते फारच लहान आहे. बिया, मणी, नाणी आणि बाटल्यांची लहान झाकणे चालणार नाहीत. जे वाटले ते शेवटी मोजून परत घ्या.

CC BY 4.0 · Potnis Family / potnis.org. मूळ इंग्रजी मजकूर लिहिला आणि संपादित केला नमित पोटणीस (Nameet Potnis) यांनी. ही मराठी आवृत्ती इंग्रजी आवृत्तीवरून केलेले एआय भाषांतर आहे आणि ती कोणत्याही माणसाने मराठीत तपासलेली नाही. श्रेय देऊन प्रत काढा, छापा, बदला आणि वाटा.

उत्तरे आणि सत्र चालवण्याच्या सूचना

उत्तरे आणि काय बोलायचे, आवाजांची शिकार

या आवृत्तीविषयी. ही आवृत्ती इंग्रजी संचातून कृत्रिम बुद्धिमत्तेने अनुवादित केली आहे. यात चुका असू शकतात. काही दुरुस्त करायचे असेल किंवा वेगळ्या शब्दांत सांगायचे असेल तर hello@potnis.org वर लिहा — आम्ही ती सुधारून देऊ.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

उत्तरे

पान अ आणि पान क वरच्या चित्रांना एकच बरोबर उत्तर नाही. त्या आवाजाने खरोखर सुरू होणारा कोणताही शब्द स्वीकारा. खुणांच्या ओळींना मात्र उत्तरे आहेत.

पान ब साठी मोठ्याने वाचायचे शब्द

प्रत्येक शब्द दोनदा वाचा, पहिला आवाज ताणून. अक्षराचे नाव कधीच म्हणू नका. सातवी आणि आठवी ओळ मुद्दाम सरावात घेतलेली नाही: मुली खरोखर ऐकत आहेत की खोलीतला साचा पाळत आहेत, हे त्या ओळी दाखवतात.

ओळ	हा शब्द म्हणा	बरोबर चौकट
1	मासा	म
2	साप	स
3	साबण	स
4	माती	म
5	सफरचंद	स
6	मीठ	म
7	सूर्य	स
8	मका	म

चार उत्तरे म आहेत आणि चार स, आणि ती आलटून पालटून येत नाहीत. पानावर खाली सगळ्या खुणा नीट आलटून पालटून असतील, तर तो बहुधा साच्यातला अंदाज असतो. त्यांतल्या दोन ओळी तिला पुन्हा मोठ्याने विचारा.

पान क साठी मोठ्याने वाचायचे शब्द

ओळ	हा शब्द म्हणा	बरोबर चौकट
1	बदक	ब
2	ताट	त
3	तारा	त
4	बाग	ब
5	तेल	त
6	बाटली	ब

तोच पहिला आवाज असलेला रोजच्या वापरातला स्थानिक शब्द कोणत्याही शब्दाच्या जागी चालतो. पान ब वर चार आणि चारच ठेवा. बदल करताना कोणते शब्द टाळायचे आणि कोणत्या आवाजांच्या जोड्या लांब ठेवायच्या, ते मार्गदर्शिकेत आहे.

काय दिसू शकते

पानावर काय आहे	पुढे काय द्यायचे
खुणा इकडेतिकडे, आणि हळू विचारल्यावर तिला आवाज सांगता येत नाही	लहान ऐकण्याचे काम. एका वेळी दोन शब्द, फक्त हाताच्या खुणा, पान नाही. पुढच्या सत्रात तीच जोडी पुन्हा घ्या
खुणा बहुतांश बरोबर, पण चित्र शेजारणीकडून उतरवलेले	तिला तिचा स्वतःचा एक शब्द मोठ्याने विचारा आणि तो तिच्या चित्राखाली लिहा. स्वतःचा शब्द सापडणे ही पुढची पायरी आहे, नीटनेटक्या खुणा नव्हे
सातवी-आठवी ओळ धरून खुणा बरोबर, आणि पान अ वर तिचे स्वतःचे शब्द	पुढच्या वेळी तिला शब्द शोधणारीचे काम द्या, आणि पान क वर दुसरी जोडी करून पाहा

अडणारे ठिकाणे

काय होते	काय बोलायचे किंवा करायचे
ती आवाजाऐवजी अक्षराचे नाव सांगते	"ते अक्षराचे नाव झाले. त्याचा आवाज कोणता?" मग तुम्हीच तो ताणून म्हणा
ती आवाजाऐवजी पूर्ण शब्दच मोठ्याने पुन्हा म्हणते	सुरुवात तुम्ही ताणा — "म्म...ती" — आणि पुन्हा विचारा
तिला पहिल्याऐवजी शेवटचा आवाज ऐकू येतो	शब्द हळू म्हणा आणि सुरुवातीला टेबलावर एकदा ठोका द्या. "ठोका, मग ऐक"
मोठा शब्द तिच्या डोक्यात टिकत नाही	लहान शब्द वापरा: मासा, साप, बाग, ताट — सफरचंद किंवा बाटली नको
ती अक्षर उलटे लिहिते, किंवा लिहितच नाही	ते बरोबर धरा. आज ऐकण्याचा दिवस आहे, लिहिण्याचा नाही. लिहिण्याच्या सत्रासाठी नोंद ठेवा
ती दुसऱ्या भाषेतला शब्द सांगते आणि पहिला आवाज बरोबर असतो	तो बरोबर धरा आणि तसे अख्ख्या गटाला सांगा
खोलीत खूप गोंगाट आहे	आवाज चढवण्याऐवजी गट अजून जवळ ओढा आणि तुमचा आवाज खाली आणा
एकच मुलगी दरवेळी उत्तर देते	तीन मोजा, मग क्रमाने फेरी घ्या. तिला शब्द शोधणारीचे काम द्या
समारोपाच्या फेरीत ती बोलायला तयार नाही	ती तिच्या चित्राकडे बोट दाखवते, तुम्ही शब्द म्हणता. तिची पाळी तेवढ्याने झाली

सत्रानंतर

पान अ जपून ठेवा. वाचन-लेखनाचे पुढचे सत्र "तुझ्या जोडीदारणीला तुझी दोन चित्रे दाखव आणि त्यांचे आवाज सांग" याने सुरू करता येते. सातवी-आठवी ओळ अख्ख्या गटात कच्ची राहिली असेल, तर पुढे जाण्याआधी हाच संच म आणि स घेऊन पुन्हा चालवा. एकच जोडी पुन्हा घेणे हा नेहमीचा सराव आहे आणि त्याला काहीच खर्च नाही.